

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 384)

Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Türk Ceza Kanununun 13 üncü Maddesinin Son Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/677)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-

2342/06003

5.2.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.1.1990 tarihinde kararlaştırılan "Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Türk Ceza Kanununun 13 üncü Maddesinin Son Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Yıldırım Akbulut

Başbakan

GENEL GEREKÇE

647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 13.7.1965 tarihinde kabulü ile birlikte, suç işleyenleri kişiliğine uygun terbiye, eğitim ve çalışma yollarıyla ıslah edip, kendilerini topluma yararlı birer unsur haline getirme ilkelerine dayanan bir infaz sistemi benimsenmiş olmaktadır. Adı geçen Kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere, bu infaz sisteminde hükümlünün ıslahı için onun iç varlığına nüfuz etmek, ıslaha yönelmede kendi iradesini ve arzusunu hâkim kılmak gerekmektedir.

İzinden mazereti sebebiyle geç dönen ve mazeretini belgeleyemeyen hükümlünün bu durumunun vahim sonuçlar doğurması, iki firar uygulaması sebebiyle hükümlünün şartla tahliyeden istifade edememesi, hükümlünün ıslah olma arzusunu yok edebildiği gibi, bu durum onun cezaevi idaresi ile mevcut iletişimine de etki etmektedir.

Tasarı, ıslah olma arzusunu yitirmiş hükümlülere yeni bir inanç ve güç kazandırmak, bu hükümlülerle cezaevleri idaresi arasındaki kopukluğu gidermek, şartla tahliye konusunda idarenin takdir yetkisini asgariye indirmek, mahkemelerin değerlendirmelerine daha fazla yer verilmesi suretiyle cezaevi idaresi ile hükümlü ilişkisini olumlu yönde kanalize etmek amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

Tasarıyla ayrıca, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunu değiştiren 3267 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 19 Mart 1986 gününden sonra ortaya çıkan "Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin son fıkrasının yürürlükte olup olmadığı" hususundaki ihtilafa da son verilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin son fıkrası değiştirilmiş, bazı fiilî veya ailevî nedenlerle izin süresini geçiren ve aslında firar kasdı bulunmayan hükümlülerin iki günlük gecikmeleri firar olmaktan çıkarılarak bu çeşit davranışlar sadece disiplin cezasını gerektirir bir fiil olarak nitelendirilmiş, ancak gecikmenin iki günden fazla olması halinde firar hükümlerinin uygulanması öngörülmüştür.

Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin son fıkrasının yürürlükten kalkması halinde müebbet ağır hapis cezası hükümlülerinin, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinden hangi şartlarda istifade edeceği konusunda boşluk ortaya çıkacağı için, bu madde ile ayrıca, söz konusu 14 üncü maddeye bir fıkra ilave edilmiş ve müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olanların mazeret iznine çıkabilmeleri için 7 yıl 3 aylarını, özel izin alabilmeleri için ise 9 yıllarını iyi halle geçirmeleri gerektiği hükme bağlanmıştır.

Madde 2. — Bu madde ile, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiş, 19 uncu maddenin bu fıkrası ile son fıkrası birlikte mütalaa olunmuş, her iki fıkrada bahse konu hükümlüler 2 grup içerisinde yeniden ele alınarak hükümlenen cezanın mahiyetine göre hangi şartlarda birinci fıkra hükmünden yararlanacakları belirlenmiştir.

Yeni düzenlemeye göre şartla tahliyeden istifade imkânının yok edilmesi söz konusu olmayacak,

- a) Tutuklu ve hükümlü iken firar edenler,
- b) Firara teşebbüs suçundan hükümlü bulunanlar,
- c) Cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş olanlar,
- d) Disipliner nitelikte dört defa hücre hapsi cezası almış olanlar,

ikinci fıkranın birinci cümlesine göre;

1. Tutuklu ve hükümlü iken iki defa firar edenler,
2. İki defa firara teşebbüs suçundan hükümlü bulunanlar,
3. İki defa cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş olanlar,

ise fıkranın ikinci cümlesine göre şartla tahliye işlemine tabi tutulacaklardır.

Yukarıda belirtildiği gibi, mücerret firara teşebbüs, 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmünün uygulanması için kâfi addedilmemekte, fiilin subutu ve mahkûmiyet şart koşulmaktadır.

Madde 3. — Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, müebbet ağır hapis cezasının ölüncüye kadar devam edeceği, aynı fıkra ile 71 ve 77 nci maddelerde ise muvakkat ağır hapis cezasının kanunda aksi kararlaştırılmadıkça en fazla 24 yıl olduğu, 24 yıldan az muvakkat hapis cezalarının birleştirilmesi halinde tatbik edilecek cezanın 36 yılı geçemeyeceği, 24 seneden aşağı olmamak üzere en az iki yıl ağır hapis cezasına mahkûmiyet halinde müebbet ağır hapis cezasının tatbik olunacağı hükme bağlanmak suretiyle bu Kanunda müebbet ve muvakkat ceza ayırımına yer verilmiştir.

Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin “Müebbet ağır hapis cezası otuzaltı yıl üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tabi olduğu şartlar altında geçer” hükmü 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanundan önce uygulanan devre sistemi için geçerli olup 647 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesi karşısında sadece hükümlüye verilecek izin yönünden yürürlüğünü muhafaza etmektedir.

Türk Ceza Kanununda muvakkat ve müebbet ağır hapis cezası ayırımı benimsenmiş, infaz konusunda Türk Ceza Kanununa göre özel nitelikteki 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Geçici 4 üncü maddesinde “Diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz” hükmüne yer verilmiş olmasına rağmen, mahkemeler müebbet ağır hapis cezasına hükümlülerin şartla tahliye sürelerinin 36 yıl üzerinden hesaplanması gerektiği iddiası ile meşgul edilmektedir.

Tasarımın 3 üncü maddesi bu iddialara son vermek, Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin son fıkrasının yürürlükte olup olmadığı yönündeki ihtilafları gidermek için düzenlenmiştir.

Tasarımın 2 nci maddesi ile 647 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci ve sonuncu fıkraları birlikte ele alınmış olduğundan, bu madde ile de, hükümlülerin şartla tahliyeden istifade imkânını kaldıran 19 uncu maddenin son fıkrası metinden çıkartılmış, böylece infaz edilecek ölüm cezası hükümlüsü hariç tüm cezaevi hükümlülerine şartla tahliye imkânı sağlanmıştır.

Madde 4. — Bu madde yürürlükle ilgilidir.

Madde 5. — Bu madde yürütme ile ilgilidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/677

Karar No. : 19

1.3.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaların infazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Türk Ceza Kanununun 13 üncü Maddesinin Son Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen benimsenmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Alpaslan Pehlivanlı
Ankara
Sözcü
A. Reyhan Sakallıoğlu
Sakarya
Üye
Hasan Namal
Antalya
Üye
Burhan Cahit Gündüz
İzmir

Başkanvekili
Gökhan Maraş
Kırşehir
Kâtip
Ali Pınarbaşı
Konya
Üye
Ömer Türkçakal
Kocaeli
(İmzada bulunamadı)
Üye
İhsan Nuri Topkaya
Ordu

Üye
Güneş Gürseler
Tekirdağ

(Genel Af çıkarılması gerekir muhalifim)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Türk Ceza Kanununun 13 üncü Maddesinin Son Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İzinden dönmeyen veya izinden iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler hakkında, Türk Ceza Kanununun 299 ve müteakip maddelerinde yazılı hükümler uygulanır. İzin süresini iki gün ve daha az bir süre geçiren hükümlüler hakkında bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır.”

“Müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olanların birinci fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, (a) bendindeki halde 7 yıl 3 aylarını, (b) bendindeki halde 9 yıllarını iyi hal ile geçirmiş olmaları şarttır.”

MADDE 2. — 647 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tutuklu veya hükümlü iken firar edenler, firara teşebbüs suçundan veya cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş olanlar ile disiplin cezası olarak dört defa hücre hapsi cezası almış olanların yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, bunlardan; Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ölüm cezalarının yerine getirilmemesine karar verilenlerin 33 yıllarını, müebbet ağır hapse mahkûm olanların 25 yıllarını, diğer şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm olanların ise hükümlülük sürelerinin 2/3'ünü çekmiş olmaları şarttır. Tutuklu veya hükümlü iken iki defa firar edenler, iki defa firara teşebbüs suçundan veya iki defa cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş olanların yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, bunlardan; Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ölüm cezalarının yerine getirilmemesine karar verilenlerin 36 yıllarını, müebbet ağır hapse mahkûm olanların 28 yıllarını, diğer şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm olanların ise hükümlülük sürelerinin 3/4'ünü çekmiş olmaları şarttır.”

MADDE 3. — 647 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin son fıkrası ile 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve
Türk Ceza Kanununun 13 üncü Maddesinin Son Fıkrasının Yürürlükten Kaldırılmasına
Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Y. Akbulut</i> Başbakan	
Devlet Bak. ve Başbakan Yrd.	Devlet Bakanı
<i>A. Bozer</i>	<i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>K. İnan</i>	<i>H. H. Doğan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>G. Taner</i>	<i>C. Çiçek</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Çelebi</i>	<i>M. V. Dinçerler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Yazar</i>	<i>İ. Özarslan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>E. Konukman</i>	<i>İ. Özdemir</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Taşar</i>	<i>K. Akkaya</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>H. Örüç</i>	<i>M. O. Sungurlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>İ. S. Giray</i>	<i>A. Aksu</i>
Dışişleri Bakanı Y.	Maliye ve Gümrük Bakanı
<i>İ. S. Giray</i>	<i>E. Pakdemirli</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
<i>A. Akyol</i>	<i>C. Altınkaya</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>H. Şıvgın</i>	<i>C. Tuncer</i>
Tarım, Orman ve Köyşleri Bakanı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
<i>L. Kayalar</i>	<i>İ. Aykut</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
<i>Ş. Yürür</i>	<i>F. Kurt</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı
<i>N. K. Zeybek</i>	<i>İ. Aküzüm</i>

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

